

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 19 maja 2023 r.

Pozycja 168

POSTANOWIENIE

z dnia 29 marca 2023 r.

Sygn. akt Ts 93/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej D.K. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 15 zys¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, ze zm.), z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) oraz art. 6 powołanej Konwencji;
- 2) art. 235² § 1 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.), z art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 29 kwietnia 2022 r. (data nadania) D.K. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującej sprawy.

Sąd Okręgowy w Ł. X Wydział Gospodarczy wyrokiem z 1 kwietnia 2021 r. (sygn. akt [...]) oddalił powództwo skarżącego przeciwko Miastu Ł. o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenie umowy dzierżawy. Wyrokiem z 17 grudnia 2021 r. (sygn. akt [...]) Sąd Apelacyjny w Ł. I Wydział Cywilny oddalił apelację skarżącego od powołanego wyżej orzeczenia Sądu Rejonowego. Powyższe orzeczenie zostało doręczone ówczesnemu pełnomocnikowi skarżącego 11 lutego 2022 r.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skarżący wniósł skargę kasacyjną. W związku z tym Trybunał Konstytucyjny postanowieniem z 16 września 2022 r. zawiesił postępowanie do

czasu rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Najwyższy. Postanowieniem z 19 września 2022 r. (sygn. akt [...]) Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, wobec czego postanowieniem z 10 stycznia 2023 r. Trybunał podjął zawieszone postępowanie.

Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 30 czerwca 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 14 lipca 2022 r.) wezwał skarżącego do udokumentowania daty doręczenia skarżącemu ostatecznego orzeczenia (wraz z czterema kopiami). Skarżący został także zobowiązany do doręczenia odpisu skargi wraz z załącznikami oraz odpisów lub poświadczonych przez pełnomocnika skarżącego za zgodność z oryginałem kopii wyroków Sądu Okręgowego w Ł. z 1 kwietnia 2021 r. (sygn. akt [...]) wraz z uzasadnieniem oraz Sądu Apelacyjnego w Ł. z 17 grudnia 2021 r. (sygn. akt [...]).

Skarżący wykonał zarządzenie 21 lipca 2022 r. (data nadania).

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 10 stycznia 2023 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 1 lutego 2023 r.) wezwał skarżącego do wskazania, które jego konstytucyjne wolności lub prawa wyrażone w art. 45 ust. 1 i art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji, i w jaki sposób, zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.; dalej: ustawa o COVID-19). Skarżący został także zobligowany do uzasadnienia zarzutów niezgodności art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy o COVID-19 z konstytucyjnymi wolnościami lub prawami skarżącego, a także art. 235² § 1 pkt 2 i 5 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) z wyrażonym w art. 45 ust. 1 Konstytucji prawem do sprawiedliwego rozpoznania sprawy, z powołaniem argumentów lub dowodów na ich poparcie.

W piśmie procesowym z 7 lutego 2023 r. (data nadania) skarżący odniósł się do zarządzenia.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art.61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

2. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia przesłanki przekazania jej do merytorycznej oceny, ponieważ:

- skargę sporządził adwokat, który przedłożył stosowne pełnomocnictwo;
- skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną, ponieważ od wyroku Sądu Apelacyjnego w Ł. z 17 grudnia 2021 r. (sygn. akt [...]) nie przysługuje żaden zwyczajny środek zaskarżenia;
- dochowany został trzymiesięczny termin wniesienia skargi, zastrzeżony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, gdyż powyższe orzeczenie, zostało doręczone ówczesnemu pełnomocnikowi skarżącego 11 lutego 2022 r., a skargę złożono w Trybunale 29 kwietnia 2022 r. (data nadania);
- prawidłowo został określony przedmiot skargi, tj. art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytu-

acji kryzysowych (obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.; dalej: ustawa o COVID-19) oraz art. 235² § 1 pkt 2 i 5 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.; dalej: k.p.c.).

Pierwszy z powołanych wyżej przepisów stanowi, że w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach rozpoznawanych według przepisów k.p.c., w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawilgość lub precedensowy charakter sprawy. Drugi z zakwestionowanych przepisów stanowi zaś podstawę do pominięcia przez sąd dowodu. Zgodnie z zaskarżoną przez skarżącego regulacją, sąd może w szczególności pominąć dowód mający wykazać fakt bezsporny, nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy lub udowodniony zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy oraz zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania. Analizowane w niniejszej sprawie przepisy były podstawą ostatecznego orzeczenia, tj. wyroku Sądu Apelacyjnego w Ł. z 17 grudnia 2021 r. Sąd ten, oddalając apelację skarżącego w składzie jednego sędziego, za nieuzasadniony uznał zarzut pominięcia dowodu z przesłuchania skarżącego (powoda);

– zakwestionowanemu w skardze art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy o COVID-19 skarżący zarzucił naruszenie „prawa do sądu w aspekcie prawa do rzetelnego postępowania”, natomiast art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. naruszenie prawa do sprawiedliwego rozpoznania sprawy;

– skarżący wskazał, w jaki sposób – jego zdaniem – zakwestionowane w skardze przepisy naruszają powyższe prawa.

Podkreślił, że skład kolegiálny sądu zapewnia wyższy standard orzeczniczy, a tym samym realizuje na wyższym poziomie prawo do sądu w aspekcie rzetelnego postępowania i prawa do wyroku wydanego przez skład niezawisły i niezależny. Zmiana składu orzekającego dokonana na podstawie art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy o COVID-19, już w trakcie toczącego się postępowania odwoławczego, doprowadziła zatem do „obniżenia standardu ochrony prawnej w sprawach rozpatrywania środków zaskarżenia – w toku trwania tych postępowań” (s. 5 skargi oraz s. 2 pisma z 7 lutego 2023 r.). Odnośnie do art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. skarżący zarzucił, że stwarza on możliwość „swobodnego by nie rzec dowolnego dopuszczania materiału dowodowego przez Sąd rozpoznający powództwo” (s. 12 skargi).

3. W związku z powyższym i zważywszy na to, że sformułowane przez skarżącego zarzuty nie są oczywiście bezzasadne, Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

4. Trybunał odnotował, że skarżący wniósł dwie – w zasadzie tożsame co treści żądania (różnica sprowadza się do wskazania innej podstawy zasądzenia kosztów) – skargi konstytucyjne. W obu wskazano jako ostateczne rozstrzygnięcie naruszające prawa skarżącego chronione Konstytucją i Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.) ten sam wyrok Sądu Apelacyjnego w Ł. z 17 grudnia 2021 r., sygn. akt [...]. Jak wskazano, został on w obu postępowaniach doręczony pełnomocnikowi skarżącego 11 lutego 2022 r. Nieznaczące różnice występują w częściach opisowych uzasadnień obu skarg, ich argumentacja jest natomiast literalnie taka sama. Pierwsza z wniesionych skarg zainicjowała niniejsze postępowanie i została wniesiona, jak już wskazano, przez pełnomocnika skarżącego ustanowionego z wyboru 29 kwietnia 2022 r., pełnomocnictwem z 22 kwietnia 2022 r. Przed jej wniesieniem – 1 kwietnia 2022 r. – skarżący zwrócił się do Sądu Apelacyjnego w Ł. z wnioskiem o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi konstytucyjnej od wyroku Sądu

Apelacyjnego w Ł. z 17 grudnia 2021 r. Wniosek skarżącego, zgodnie z właściwością, został rozpoznany przez Sąd Rejonowy w Ł. Wydział XIII Gospodarczy. Postanowieniem tego sądu z 13 maja 2022 r. w sprawie o sygn. [...] i pismem z 20 maja 2022 r. Okręgowej Rady Adwokackiej w Ł. skarżącemu wyznaczono pełnomocnika z urzędu. Zgodnie z wnioskiem skarżącego z 1 kwietnia 2022 r, pełnomocnikiem z urzędu został wyznaczony ten sam adwokat, który w okresie pomiędzy złożeniem wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, a postanowieniem sądu realizującym treść tego żądania, wniósł 29 kwietnia 2022 r. w imieniu skarżącego skargę konstytucyjną, działając wtedy jako jego pełnomocnik z wyboru. Powołując się na umocowanie do działania tym razem jako pełnomocnik ustanowiony z urzędu, 29 sierpnia 2022 r. wniósł on w imieniu skarżącego drugą skargę konstytucyjną (sygn. Ts 184/22). Postanowieniem z 10 stycznia 2023 r. Trybunał odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi z 29 sierpnia 2022 r. wobec uchybienia ustawowemu trzymiesięcznemu terminowi do jej wniesienia (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK).

Obowiązująca regulacja ustawowa określająca tryb postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym wyklucza możliwość odrzucenia skargi konstytucyjnej w ramach jej wstępnego rozpoznania, w oparciu o odpowiednie stosowanie przepisów ustawy – Kodeksu postępowania cywilnego, wobec wniesienia dwóch skarg konstytucyjnych wskazujących to samo ostateczne rozstrzygnięcie mające naruszać konstytucyjne prawa skarżącego, z żądaniem o takiej samej treści, złożone przez tego samego skarżącego reprezentowanego w każdym z postępowań przez tego samego pełnomocnika, tyle że działającego w jednym z nich jako pełnomocnik z wyboru, a w drugim jako pełnomocnik z urzędu. Decyduje o tym zarówno swoisty charakter postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, jak i odrębność postępowania przed TK. Warto odnotować, że odpowiedniego stosowania art. 199 k.p.c. w postępowaniu sądowokonstytucyjnym nie przewidywały także poprzednie regulacje ustawowe (por. Z. Czeszejko-Sochacki, L. Garlicki, J. Trzeciński, *Komentarz do ustawy o Trybunale Konstytucyjnym z 1 sierpnia 1997 r.*, komentarz do art. 20, s.79, Wydawnictwo Sejmowe). Na etapie wstępnej kontroli skarg konstytucyjnych nie stosuje się nadto art. 64 ust. 1 i 2 u.o.t.p.TK, dopuszczającego łączne rozpoznanie skarg o jednakowo określonym przedmiocie kontroli, w fazie rozpoznania właściwego. Do chwili pozytywnego rozpoznania jednej ze skarg wniesionych przez tego samego skarżącego w tej samej sprawie, o tożsamym żądaniu i argumentacji Trybunał nie ma także podstaw, aby wydać postanowienie o umorzeniu postępowania wobec zbędności orzekania w postępowaniach zainicjowanych powieloną przez skarżącego skargą.

Z powyższych powodów w ramach wstępnego rozpoznania obie skargi wniesione przez skarżącego zostały poddane kontroli spełnienia wymagań określonych w ustawie z 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.